

Propuneri pentru reformarea sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților

Sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților este un sistem bazat pe mai multe principii cele mai importante fiind principiile contributivității, obligativității și repartiției, principii care definesc demnitatea și solidaritatea profesională. Sistemul a asigurat de-a lungul anilor un mecanism de garantare și acordare a beneficiilor la un nivel de 4,5 ori mai mari decât în sistemul public de pensii. De asemenea sistemul se bucură de predictibilitate.

Avem astfel elementele care ne ajută să realizăm o radiografie a situației actuale și să stabilim o strategie adecvată pentru reformarea sistemului.

Reformele sistemului de pensii afectează generația actuală deoarece măsurile de reformă necesită schimbări în prezent iar efectul va fi resimțit în viitor atât de generația actuală cât și de generațiile care urmează.

Absența măsurilor politice decisive în favoarea viabilității și sustenabilității sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților va transfera sarcina reformării asupra generației viitoare care va fi obligată să plătească contribuții mult mai mari sau asupra pensionarilor care vor primi pensii mai mici egale cu rata de finanțare. Adoptarea unei decizii depinde nu numai de organele de conducere ale profesiei ci de fiecare contribuabil în parte.

Adecvarea și viabilitatea sunt foarte importante într-un sistem de pensii. Dacă un sistem de pensii nu este viabil, el se va dovedi a fi inadecvat pe termen lung, când vor fi necesare rectificări substanțiale.

La data de 31 decembrie 2020 în sistemul de asigurări și pensii al avocaților numărul avocaților activi era de 23.386 din care 21.188 avocați definitivi și 2.198 avocați stagiați.

Numărul pensionarilor la data de 31 decembrie 2020 era de 3.372.

În următorii ani numărul pensionarilor va fi într-o continuă creștere culminând cu perioada 2035 – 2040.

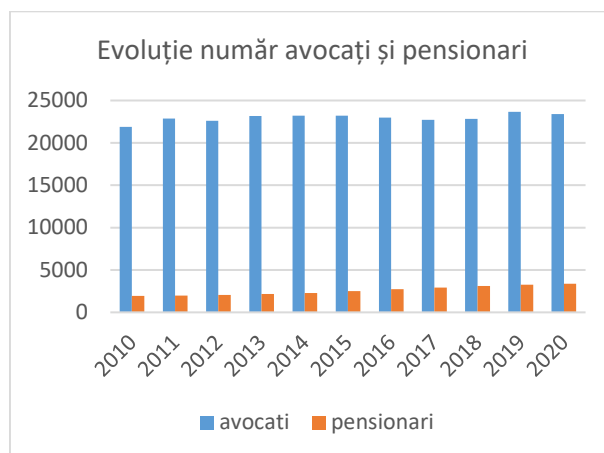
Raportul dintre numărul de avocați activi și numărul de pensionari este încă un raport bun deoarece aproximativ 7 avocați activi susțin un pensionar.

Dar analizând în evoluție ce s-a întâmplat în perioada 2010-2020 constatăm că numărul avocaților activi a crescut cu aproximativ 7% iar numărul pensionarilor a crescut cu aproximativ 74%.

Evoluția numărului de avocați activi și a numărului de pensionari în perioada 2010-

2020:

An	avocați	pensionari	av/pens
2010	21885	1942	11.26931
2011	22854	1982	11.53078
2012	22622	2073	10.91269
2013	23153	2174	10.64995
2014	23200	2281	10.17098
2015	23227	2523	9.206104
2016	22974	2738	8.390796
2017	22711	2915	7.791081
2018	22813	3115	7.323596
2019	23672	3253	7.276975
2020	23386	3372	6.93535

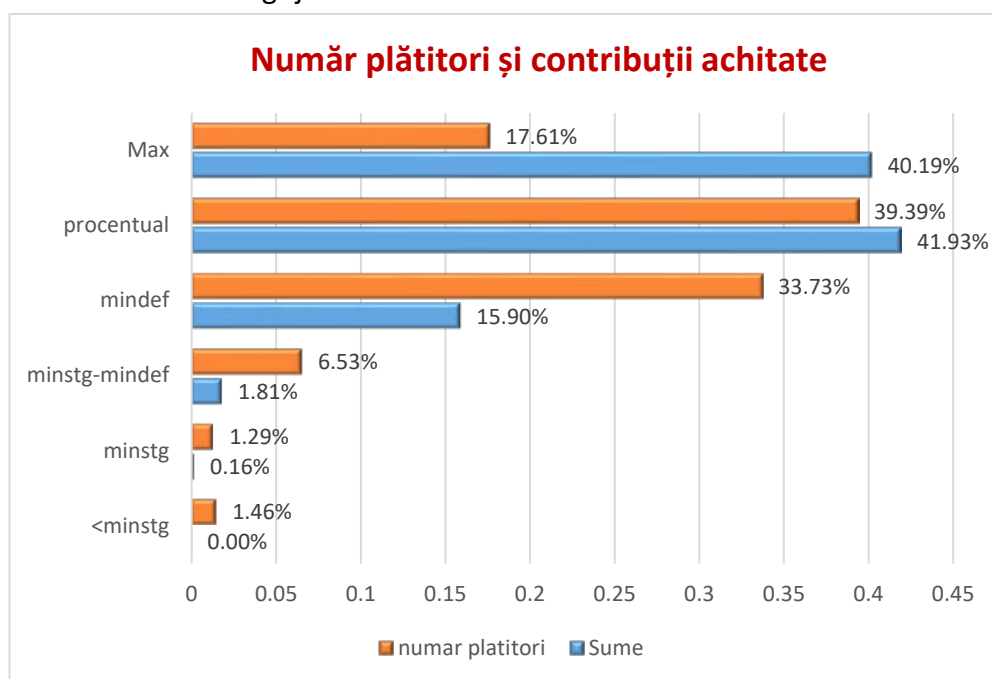

Contribuția de asigurări sociale

În ceea ce privește contribuția de asigurări sociale plătită de avocați constatăm că în anul 2020 doar 17,6% din numărul total de avocați activi au plătit contribuții la maxim iar veniturile acumulate din contribuțiile acestora reprezintă 40% din totalul veniturilor sistemului. Procentual achită contribuție 39,4% dintre avocați iar contribuția lor reprezintă 41% din totalul sumelor colectate.

Concluzionând 57% dintre contribuabili aduc în sistem peste 80% dintre venituri.

Numărul celor care contribuie la minim este de peste 10.000 ceea ce înseamnă procentual 43% din numărul total de avocați activi. În condițiile în care numărul stagiarilor este de numai 9,4% din numărul total de avocați putem afirma că numărul celor care contribuie la minim este îngrijorător de mare.

Situația veniturilor C.A.A. și filialelor sale

Disponibilitățile bănești ale C.A.A sunt conservate în proporție de 99.70% în titluri de stat, diferența regăsindu-se în depozite bancare la termen și conturi curente.

Structura disponibilităților bănești ale C.A.A. la 31.12.2020:

- Titluri de stat 165.010.000,00 lei
- Depozite bancare 307.928,01 lei
- Contul curent 55.463,04 lei
- Casa 1.017,00 lei

Total disponibil 165.374.408,05 lei.

Disponibilitățile bănești ale filialelor se regăsesc conservate în titluri de stat, depozite bancare sau în conturile curente. Structura disponibilităților bănești ale filialelor era la finalul anului 2020 următoarea:

Doar 22 de filiale au investit în titluri de stat restul optează pentru păstrarea disponibilului în depozite bancare, conturi curente sau alte instrumente de economisire.

Structura disponibilităților bănești ale filialelor la 31.12.2020:

- Titluri de stat 765.001.015,38 lei
- Depozite bancare 53.689.929,27 lei
- Contul curent 16.727.239,49 lei
- Alte instrumente de economisire 8.315.385,76 lei
- Casa 709.866,98 lei

Total disponibil 844.441.436,88 lei

Astfel la nivelul întregului sistem, la sfârșitul anului 2020, disponibilul era de 1.009.815.844,93 lei.

Situația fondului de rezervă

Din veniturile sistemului se prelevă anual o cotă de cel puțin 5% necesară constituirii fondului de rezervă care se gestionează într-un cont distinct cu respectarea prevederilor art. 14 din Legea 72/2016.

Conform art. 9, alin. 1 din Statutul C.A.A., cuantumul sumei virate lunar de fiecare filială în parte nu poate fi mai mare decât diferența între veniturile totale ale filialei din perioada de calcul și cheltuielile totale din aceeași perioadă.

Referitor la constituirea fondului de rezervă la nivelul filialelor C.A.A. există 3 categorii de filiale:

1. Filiale care constituie și virează lunar fondul de rezervă conform art.13 din Legea 72/2016. În anul 2020, un număr de 30 filiale au constituit și virat lunar către C.A.A. fondul de rezervă: Alba, Arad, Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brașov, București, Buzău, Călărași, Cluj, Constanța, Dolj, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Iași, Ialomița, Mureș, Mehedinți, Neamț, Olt, Satu Mare, Sălaj, Sibiu, Suceava, Teleorman, Timiș, Tulcea, Vaslui.
2. Filiale care înregistrează deficit doar în anumite luni și care constituie și virează fondul de rezervă. În anul 2020 un număr de 4 filiale s-au încadrat în această situație, respectiv: Dâmbovița, Galați, Maramureș și Prahova.

3. Filiale care înregistrează deficit și nu virează fondul de rezervă. În anul 2020 un număr de 7 filiale s-au încadrat în această situație, respectiv: Bacău, Brăila, Caraș-Severin, Covasna, Harghita, Vâlcea, Vrancea.

Fondul de rezervă se utilizează pentru acoperirea prestațiilor de asigurări sociale în situații temeinic motivate și aprobate de Consiliul de Administrație al C.A.A.

În cursul anului 2020, 5 filiale aflate în incapacitate de plată a pensiilor au solicitat și au primit sume din fondul de rezervă astfel: Filiala Bacău 187.633 lei; Filiala Brăila 515.788 lei; Filiala Caraș-Severin 279,238 lei; Filiala Covasna 144.567 lei; Filiala Maramureș 182.108 lei.

În total, cele 5 filiale au utilizat din fondul de rezervă suma de 1.309.327 lei.

Analizând veniturile și chetuielile filialelor aflate în situația de a nu putea plăti drepturile cuvenite pensionarilor, Consiliul de Administrație al C.A.A. a organizat o întâlnire cu reprezentanții celor 5 filiale. În acest sens în data de 29.12.2020 a avut loc o ședință online cu decanii barourilor și președinții filialelor pentru a căuta, împreună, soluții pentru depășirea situației dificile în care se regăseau aceste filiale. Urmare a discuțiilor purtate cu factorii de decizie ai filialelor au fost stabilite câteva măsuri care au condus la reducerea numărului de filiale ce au continuat să ceară sume din fondul de rezervă și în anul 2021, respectiv doar Filiala Caraș-Severin.o

Urmare a analizei efectuate în cadrul ședinței Consiliului de Administrație al C.A.A., după întâlnirea cu filialele, au fost formulate și comunicate filialelor și postate pe site- ul C.A.A. câteva precizări:

1. În activitatea curentă filialele utilizează fondurile specializate în gestionarea veniturilor și chetuielilor;

2. Execuția curentă specializată pe cele două fonduri nu înlătură prevederile legale privind modul în care se acoperă deficitul din excedentul anilor precedenți;

3. Eventualul deficit curent al bugetului sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale la nivelul filialelor se acoperă, conform prevederilor art. 16 (1), din disponibilitățile din bugetul sistemului din anii precedenți;

4. C.A.A. aprobă utilizarea sumelor din fondul de rezervă numai pentru diferența dintre deficitul curent al bugetului sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și disponibilitățile din bugetul sistemului din anii precedenți și numai după o atentă analiză și verificare.

În cursul anului 2020, constatând imposibilitatea redresării filialelor Brăila și Caraș - Severin în situația menținerii actualelor cote procentuale de contribuție comparativ cu sarcinile financiare de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, Consiliul de Administrație al C.A.A. a înaintat Consiliului U.N.B.R. propunerile de transformare în sucursale a acestor două filiale. Baroul și Filiala Brăila au susținut propunerea C.A.A., în timp ce filiala Caraș-Severin a considerat că încă se mai poate redresa și nu ar fi nevoie de transformarea ei în sucursală.

Consiliul U.N.B.R. nu s-a pronunțat asupra propunerilor formulate.

Estimarea evoluției pe viitor a numărului de pensionari și a cheltuielilor cu pensiile

An	Pensionari - estimare -	Diferența numerică pensionari față de anul precedent	Sume suplimentare anual - lei	Total cheltuieli anuale cu pensiile - lei
2021	3394			86,466,324
2022	3453	59	1,554,768	88,021,092
2023	3503	50	1,317,600	89,338,692
2024	3530	27	711,504	90,050,196
2025	3548	18	474,336	90,524,532
2026	3588	40	1,054,080	91,578,612
2027	3651	63	1,660,176	93,238,788
2028	3695	44	1,159,488	94,398,276
2029	3673	-22	-579,744	93,818,532
2030	3704	31	816,912	94,635,444
2031	3724	20	527,040	95,162,484
2032	3881	157	4,137,264	99,299,748
2033	4164	283	7,457,616	106,757,364
2034	4395	231	6,087,312	112,844,676
2035	4633	238	6,271,776	119,116,452
2036	5185	552	14,546,304	133,662,756
2037	5169	-16	-421,632	133,241,124
2038	5463	294	7,747,488	140,988,612
2039	5859	396	10,435,392	151,424,004
2040	6561	702	18,499,104	169,923,108
2041	7355	794	20,923,488	190,846,596
2042	8092	737	19,421,424	210,268,020
2043	8743	651	17,155,152	227,423,172
2044	9268	525	13,834,800	241,257,972
2045	9784	516	13,597,632	254,855,604
2046	10258	474	12,490,848	267,346,452
2047	10716	458	12,069,216	279,415,668
2048	11004	288	7,589,376	287,005,044
2049	11148	144	3,794,688	290,799,732
2050	11316	168	4,427,136	295,226,868

În prezent, cota de contribuție achitată de avocați este de 11%, cotă care a rămas neschimbată în ultimii 7 ani, iar cota aferentă fondului de pensii este 9,35% deoarece din totalul contribuției plătite doar 85% intră în fondul specializat din care se plătesc pensiile, iar suma acumulată se situează sub valoarea necesară atingerii echivalenței actuariale a obligațiilor părților.

Nivelul de contribuție este mult mai mic decât în alte sisteme respectiv sistemul de asigurări sociale și pensii al notarilor unde cota de contribuție este 20% și sistemul public unde această cotă este 25% din veniturile realizate.

În condițiile valorilor actuale ale parametrilor fondului de pensii (vârsta de pensionare, algoritm de acumulare punctaj, venit de referință, valoare punct pensie etc.), pentru fiecare contribuție depusă se generează în oglindă o obligație de plată mai mare decât valoarea respectivei contribuții. Acest fapt este de natură să conducă la o erodare continuă a ratei de finanțare în timp, în condițiile menținerii parametrilor fondului la valorile actuale.

Din evaluarea actuarului efectuată în anul 2020 a rezultat o rată de finanțare, la nivel național de 79,03%, iar din actuala evaluare a rezultat o rată de finanțare de 75,54% mai mică cu aproximativ 4.42%.

Există două cauze principale care au condus la scăderea observată:

1. creșterea valorii punctului de pensie, element ce are o influență directă asupra creșterii obligațiilor de plată;
2. un dezechilibru în echivalența actuarială a obligațiilor părților rezultat din necorelarea tuturor parametrilor sistemului cu creșterea valorii punctului de pensie.

Cea de-a doua cauză principală este una indirectă, mai puțin evidentă, dar cu o influență cât se poate de reală asupra solvabilității sistemului.

În sistemul nostru pensia cuvenită lunar pentru o contribuție minimă este de 4,28 ori mai mare decât contribuția plătită ceea ce înseamnă că într-o perioadă de 7 ani și jumătate contribuția achitată, la minim timp de 35 de ani, se epuizează iar sarcina plății pensiei este preluată de sistem.

În raportul său din anul 2020 actuarul preciza faptul că băncile centrale au luat deja măsuri de reducere urgentă a dobânzii de referință iar întreaga curbă spot a randamentelor titlurilor de stat se află în acest moment într-o continuă scădere. Complexitatea proceselor implicate cât și lipsa experienței anterioare a rezultatelor unei astfel de situații, fac foarte dificilă determinarea evoluției viitoare a parametrilor economico-financiari și în special a ratei inflației.

În acest scenariu al unei dobânzi de referință foarte reduse chiar aproape de zero și a spectrului unui risc ridicat de hiperinflație devine imposibilă obținerea unor randamente investiționale egale cu rata inflației. În ambele situații există un risc investițional chiar dacă investiția în titluri de stat este prudentială. Titlurile de stat sunt instrumente prin care statul se împrumută de anumite sume de bani de la persoane fizice sau juridice pentru o perioadă predeterminată de timp promițându-le creditorilor niște dobânzi la final de termen.

Titlurile de stat sunt instrumente de datorie publică tranzacționabile și astfel sunt supuse volatilității piețelor financiare, valoarea lor putând crește sau scădea în funcție de raportul dintre cerere și ofertă, generând profit sau pierdere în funcție de poziția individuală a fiecărui investitor.

Menținerea unui echilibru într-un astfel de mediu investițional reprezintă o provocare majoră pentru fondurile de pensii atât datorită orizontului investițional pe termen lung cât și datorită necesității menținerii unui risc investițional scăzut.

Având în vedere că schema de pensii este una finanțată exclusiv din contribuțiile membrilor, o pierdere a fondului devine în ultimă instanță o pierdere a membrilor săi.

De aceea, pentru menținerea unui tratament echitabil față de toți membrii săi, este foarte important ca sistemul să fie menținut permanent într-o stare de echilibru a obligațiilor părților respectiv fondul de pensii care trebuie să asigure venituri viitoare și contribuabilii care trebuie să își achite obligațiile legale.

Astfel pentru a putea face față provocărilor viitoare este important ca orice dezechilibre de solvabilitate pre-existente să fie rezolvate într-un termen cât mai scurt.

Strategie și viziune

Conducerea C.A.A., pornind de la situația actuală a sistemului, realitățile economico-sociale, a solicitat sprijin conducerii filialelor și barourilor pentru conturarea unei strategii necesare sustenabilității și viabilității sistemului care să includă în primul rând un orizont adecvat de diminuare a deficitului înregistrat de sistem, identificarea celor mai bune soluții de optimizare a parametrilor sistemului pentru atingerea unei rate de finanțare de 100%, asigurarea eficientizării sistemului și asigurarea condițiilor necesare indexării valorii punctului de pensie.

În acest sens au fost solicitate propuneri și au fost formulate câteva întrebări:

1. Considerați necesară creșterea cotei de contribuție de 11% din venitul brut lunar realizat din profesie de avocat? Vă rugăm să justificați răspunsul dumneavoastră și să propuneți o cotă de contribuție;
2. Considerați necesară majorarea cotei minime? Dacă da vă rugăm să propuneți o cotă minimă pe care o considerați optimă;
3. Considerați ca o soluție necesară creșterea cotei maxime de contribuție obligatorie? Dacă da precizați suma echivalentă;
4. Considerați necesară creșterea cotei de venit aferente Fondului de pensii și reducerea cotei de venit aferente Fondului destinat altor drepturi de asigurări sociale? Precizați cotele pe care le propuneți;
5. Considerați că scăderea prestațiilor către avocații pensionari respectiv înghețarea sau reducerea valorii punctului de pensie este o soluție pentru creșterea ratei de finanțare? Dacă da vă rugăm să argumentați;
6. Considerați necesară existența unui mecanism de control al concordanței dintre venitul declarat de către avocat în scopul calculului contribuției la sistem și venitul real?;
7. Diversificarea strategiei de investiții, care în prezent se limitează la titluri de stat și depozite bancare cu randamente reduse, este o soluție pentru creșterea veniturilor sistemului? Dacă da vă rugăm să propuneți forme de investire cu menținerea unui risc moderat sau scăzut;
8. Pentru obținerea unor randamente mai bune prin creșterea puterii de negociere precum și reducerea costurilor legate de administrarea și plasarea fondurilor, vă rugăm să precizați dacă agregarea fondurilor la nivelul CAA de la nivelul filialelor este, în situația actuală, soluția creșterii veniturilor sistemului în interesul contribuabililor;
9. În prezent majorările de întârziere încasate de filiale sunt incluse doar în fondul destinat altor drepturi de asigurări sociale. Considerați că majorările de întârziere

ar trebui distribuite pe cele două fonduri respectiv 85% în Fondul de pensii și 15% în Fondul destinat altor drepturi de asigurări sociale?

10. La nivelul filialelor (în special cele mici) există pe lângă membrii Consiliului de administrație, în componența personalului, una sau două persoane care sunt responsabile cu mai multe activități: gestionarea declarațiilor pe proprie răspundere prezentate de avocați, înregistrarea în contabilitatea filialelor și întocmirea raportărilor contabile, plata pensiilor, implementarea și utilizarea programelor informatice ș.a.). Considerați că un număr redus de personal conduce la riscul unui control insuficient, apariția unor erori frecvente și incapacitatea de a efectua activitățile necesare asigurării unei bune gestiuni, a unei bune colectări și implicit a asigurării solidității sistemului?.

La întrebările formulate 21 de filiale au transmis un răspuns, iar un barou a răspuns diferit față de filială așa că am analizat cele 22 de răspunsuri formulate. Filialele: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Constanța, Covasna, Galați, Gorj, Harghita, Hunedoara, Ialomița, Neamț, Satu Mare, Sălaj, Suceava, Teleorman, Timiș și Vaslui nu au formulat un răspuns.

Prezentăm sintetizat răspunsurile formulate:

Întrebarea nr. 1: 9 filiale au răspuns DA și 13 filiale au răspuns NU respectiv 9 filiale sunt pentru majorarea actualei cote de contribuție și 13 filiale pentru menținerea cotei de contribuție la 11%. De remarcat că în ambele variante de răspuns nu au existat justificări care să argumenteze răspunsul dar au existat câteva propuneri privind procentul propus respectiv 11%, 12%, 13%, 14% și 15% precum și propuneri de creștere progresivă a cotei versus creșterea ratei de randament;

Întrebarea nr. 2: 8 filiale au răspuns DA și 13 filiale au răspuns NU respectiv 8 filiale sunt pentru majorarea cotei minime de contribuție și au fost propuse 4 praguri minime respectiv 350 lei, 400 lei, 450 și 500 lei;

Întrebarea nr. 3: 7 filiale au răspuns DA și 14 filiale au răspuns NU respectiv 7 filiale sunt pentru creșterea cotei maxime și 14 filiale pentru menținerea actualei cote;

Întrebarea nr. 4: 9 filiale au răspuns DA și 13 filiale au răspuns NU respectiv 9 filiale au optat pentru majorarea procentului de contribuție la fondul de pensii și reducerea procentului fondului destinat altor drepturi de asigurări sociale. Propunerile au fost 90% respectiv 10%;

Întrebarea nr. 5: o filială a răspuns DA iar 21 de filiale au răspuns NU rezultând faptul că marea majoritate a respondenților au fost împotriva reducerii valorii punctului de pensie respectiv împotriva înghețării pensiilor la valoarea actuală;

Întrebarea nr. 6: 15 filiale au răspuns DA și 5 filiale au răspuns NU rezultând că un număr mare de filiale sunt pentru existența unui mecanism de control al concordanței dintre venitul declarat și contribuția achitată de avocat;

Întrebarea nr. 7: 15 filiale au răspuns DA și 7 filiale au răspuns NU respectiv majoritatea filialelor care au răspuns sunt de acord cu diversificarea strategiei de investiții și au propus investirea în imobiliare, unități de fond, servicii de tipografie, asigurare profesională și alte tipuri de asigurări, înființarea unei instituții financiare nebancare;

Întrebarea nr. 8: 5 filiale au răspuns DA și 15 filiale au răspuns NU respectiv 5 filiale consideră o idee bună agregarea fondurilor la nivelul CAA de la nivelul filialelor sunt pentru

creșterea veniturilor sistemului în interesul contribuabililor iar 15 filiale sunt împotriva agregării fondurilor;

Întrebarea nr. 9: 12 filiale au răspuns DA și 9 filiale au răspuns NU respectiv 12 filiale sunt pentru repartizarea majorărilor de întârziere la plata contribuției pe cele două fonduri specializate respectiv 85% pentru fondul de pensii și 15% pentru fondul de alte drepturi de asigurări sociale. Au fost propuse și procente diferite respectiv 50% din majorări să meargă spre fondul de pensii și 50% spre fondul de alte drepturi de asigurări sociale motivat de faptul că din acest ultim fond se suportă și cheltuielile de funcționare ale filialelor;

Întrebarea nr. 10: 10 filiale au răspuns DA și 12 filiale au răspuns NU, respectiv 10 filiale consideră că numărul redus de personal poate conduce la apariția unor erori frecvente și incapacitatea de a efectua activitățile necesare asigurării unei bune gestiuni și a unei bune colectări iar 12 filiale au spus că personalul actual este suficient.

Filialelor le-au fost solicitate și alte propuneri, idei care să conducă la optimizarea parametrilor sistemului, atingerea unei rate de finanțare de 100%, asigurarea eficientizării sistemului și asigurarea condițiilor necesare indexării valorii punctului de pensie.

În plus față de răspunsurile la întrebările formulate au fost făcute mai multe propuneri:

- Introducerea de sancțiuni disciplinare pentru nedeclararea reală a veniturilor realizate;
- Stabilirea contribuțiilor și a pensiilor pe 3 niveluri: minim, mediu și maxim;
- Contribuția lunară procentuală din valoarea totală a contribuțiilor, pentru fondul de funcționare al C.A.A., să fie suportată din fondul specializat de 15% nu din cel de 85%;
- Înființarea la nivelul C.A.A. a unui organism care să studieze piața financiară și să propună filialelor modul de administrare și plasare a fondurilor;
- Unirea fondului de pensii și a fondului de alte drepturi de asigurări sociale într-un fond unic;
- Autonomie pentru filiale în stabilirea procentelor alocate celor două fonduri specializate diferențiat în funcție de nevoile fiecărei filiale;
- Înființarea unei Instituții Financiare Nebancare;
- Achitarea la cerere a cotei maxime de către avocații care nu realizează venituri la plafonul maxim;
- Modificarea intervalului de plată a pensiilor începând cu data de 3 ale lunii;
- Reducerea prestațiilor acordate pentru aceleași riscuri asigurate și în sistemul public de pensii de exemplu indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite, accidente de muncă sau accidente în afara muncii.

Răspunsurile și propunerile formulate au arătat în mare măsură interesul acordat de filiale problemelor cu care sistemul se confruntă în prezent.

Aproape jumătate din filiale nu au dat curs demersului C.A.A. iar punctul lor de vedere nu poate fi analizat și nu se pot trage concluzii dacă există un dezinteres față de situația sistemului sau dacă aceste filiale nu au nici un punct de vedere față de întrebările formulate. De asemenea cele mai multe răspunsuri negative la întrebările formulate nu au fost argumentate.

Solvabilitatea sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale precum și evaluarea precisă și adecvată a obligațiilor de plată versus prestațiile acordate sunt obiective

importante ale studiului actuarial realizat în aplicarea legii și oferirea unor soluții de optimizare a parametrilor sistemului pentru atingerea unei rate de finanțare de 100%.

Raportul actuarului din anul 2020 precum și cel din anul 2021 prezintă o situație îngrijorătoare privind rata de finanțare a fondului de pensii care în evaluarea din anul 2020 a fost de 79,03%, iar din actuala evaluare de 75,54% mai mică cu aproximativ 4.42%.

Actuarul a analizat și a efectuat o evaluare precisă și adecvată și a prezentat mai multe scenarii în raportul din anul 2020 când a și propus adoptarea unui scenariu care ar fi asigurat o rată de finanțare de 100% respectiv prin creșterea cotei de contribuție la 14% și o repartizare între fonduri de 90% pentru fondul de pensii și 10% pentru fondul destinat altor drepturi de asigurări sociale.

În anul 2020 nu au fost luate măsuri pentru îmbunătățirea solvabilității fondului de pensii motivat și de starea deosebită de pandemie care și-a pus amprenta asupra noastră a tuturor.

Fiecare contribuabil în parte precum și organele de conducere ale profesiei trebuie să adopte cât mai urgent măsuri decisive în favoarea viabilității și sustenabilității sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

Propuneri care pot conduce la asigurarea unei rate de finanțare de 100% a fondului de pensii, la un sistem sustenabil, adecvat și durabil:

1. Creșterea cotei totale de contribuție la 14%;

Observăm cu îngrijorare că în anul 2020, 17 filiale respectiv Bacău, Bistrița-Năsăud, Brașov, Brăila, Caraș-Severin, Covasna, Călărași, Galați, Harghita, Maramureș, Neamț, Prahova, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Vrancea și Vâlcea au înregistrat cheltuieli din fondul de pensii mai mari decât veniturile încasate în acest fond în anul 2020 (respectiv 85% din totalul contribuțiilor).

Pentru acoperirea diferenței filialele fie au apelat la fondul destinat altor drepturi de asigurări sociale (prin nerespectarea specializării fondurilor), fie au utilizat sumele necesare plății pensiilor din excedentul anilor anteriori sau au cerut acoperirea deficitului din fondul de rezervă.

Cinci filiare respectiv Botoșani, Dâmbovița, Gorj, Harghita și Satu Mare au înregistrat deficit și la fondul destinat altor drepturi de asigurări sociale.

Rezultatul anului 2020 pe cele două fonduri, respectiv fondul de pensii și cel de asigurări, a fost pentru 10 județe: Bacău, Brăila, Caraș-Severin, Covasna, Harghita, Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Vrancea și Vâlcea, negativ.

Anul 2020, într-un context pandemic inedit în activitatea noastră, a fost un an al provocărilor pentru sistem și pentru avocații care în acest an nu au mai realizat venituri la nivelul anilor precedenți fiind primul an când creșterea veniturilor a fost sub rata inflației respectiv anul în care s-a înregistrat o creștere reală negativă.

Dar contextul pandemic nu este singurul care poate fi invocat în analiza privind cheltuielile și veniturile sistemului deoarece în anul 2019, 9 filiale sau aflat în aceeași situație

respectiv cheltuiala cu pensiile a fost mai mare decât veniturile încasate: Bacău, Bistrița-Năsăud, Brăila, Caraș-Severin, Covasna, Galați, Maramureș, Prahova și Vrancea.

Centralizator rezultate fonduri sistem C.A.A. în anul 2020

Filiala	Fond pensii			Fond asigurări				REZULTAT GENERAL
	Venituri	Cheltuieli	Rezultat	Venituri	Cheltuieli asigurări sociale	Cheltuieli funcționare	Rezultat	
Alba	2.187.102,48	1.264.657,63	922.444,85	420.299,19	104.825,00	194.728,50	120.745,69	1.043.190,54
Arad	2.677.969,59	2.368.967,71	309.001,88	541.877,18	210.078,95	261.926,00	69.872,23	378.874,11
Argeș	2.195.534,92	2.173.701,84	21.833,08	504.250,98	168.345,28	68.022,79	267.882,91	289.715,99
Bacău	1.841.552,50	2.135.727,17	-294.174,67	369.135,06	177.178,00	62.987,41	128.969,65	-165.205,02
Bihor	2.715.482,48	2.593.384,03	122.098,45	573.149,43	217.971,00	236.713,99	118.464,44	240.562,89
Bistrița-Năsăud	991.138,89	1.070.020,26	-78.881,37	180.335,13	21.313,00	46.373,20	112.648,93	33.767,56
Botoșani	863.071,66	488.303,07	374.768,59	210.816,73	129.232,25	100.716,16	-19.131,68	355.636,91
Brașov	3.994.441,23	4.097.389,96	-102.948,73	926.143,62	300.177,84	421.208,16	204.757,62	101.808,89
Brăila	960.549,66	1.456.394,43	-495.844,77	202.833,74	65.836,00	73.819,48	63.178,26	-432.666,51
București	95.131.455,11	34.757.011,99	60.374.443,12	22.146.635,25	6.658.975,35	4.260.396,56	11.227.263,34	71.601.706,46
Buzău	1.205.885,00	1.187.077,00	18.808,00	247.363,00	44.041,00	189.928,00	13.394,00	32.202,00
Caraș-Severin	461.997,10	753.509,79	-291.512,69	97.515,90	2.890,00	57.296,32	37.329,58	-254.183,11
Cluj	9.231.293,78	4.344.827,37	4.886.466,41	1.874.483,83	1.016.965,09	512.947,92	344.570,82	5.231.037,23
Constanța	4.547.158,10	4.155.939,47	391.218,63	929.171,68	396.000,65	273.125,04	260.045,99	651.264,62
Covasna	403.217,05	621.041,32	-217.824,27	78.311,95	15.273,00	47.926,72	15.112,23	-202.712,04
Călărași	606.522,55	616.021,98	-9.499,43	188.825,21	11.733,60	57.027,67	120.063,94	110.564,51
Dolj	4.020.865,68	2.430.174,91	1.590.690,77	934.663,78	342.168,08	289.696,35	302.799,35	1.893.490,12
Dâmbovița	1.451.933,17	1.369.789,13	82.144,04	385.177,38	155.571,00	278.676,24	-49.069,86	33.074,18
Galați	2.321.679,08	2.508.331,65	-186.652,57	447.602,56	169.827,00	87.007,77	190.767,79	4.115,22
Giurgiu	715.497,63	559.433,43	156.064,20	174.887,29	61.199,00	88.036,80	25.651,49	181.715,69
Gorj	1.180.275,15	1.052.925,69	127.349,46	265.727,96	116.780,29	154.386,32	-5.438,65	121.910,81
Harghita	708.848,29	779.843,43	-70.995,14	135.401,64	91.060,00	72.950,19	-28.608,55	-99.603,69
Hunedoara	1.805.088,15	1.784.666,72	20.421,43	409.400,31	157.873,94	164.479,75	87.046,62	107.468,05
Ialomița	648.888,20	538.234,37	110.653,83	124.254,77	28.430,00	60.817,78	35.006,99	145.660,82
Iași	4.925.439,54	3.948.021,66	977.417,88	1.163.457,68	456.061,48	356.607,06	350.789,14	1.328.207,02
Maramureș	1.550.786,62	1.754.556,94	-203.770,32	353.913,10	138.811,74	93.743,28	121.358,08	-82.412,24
Mehedinți	2.208.353,64	1.136.191,18	1.072.162,46	482.507,63	270.717,09	159.024,13	52.766,41	1.124.928,87
Mureș	2.146.816,00	1.913.831,31	232.984,69	435.819,36	153.975,00	163.170,37	118.673,99	351.658,68
Neamț	1.484.766,47	1.600.017,92	-115.251,45	345.017,18	77.834,00	82.869,16	184.314,02	69.062,57
Olt	1.989.161,00	1.238.011,00	751.150,00	462.885,00	121.269,00	174.640,00	166.976,00	918.126,00
Prahova	2.953.754,06	3.182.638,59	-228.884,53	606.416,72	150.476,00	197.853,97	258.086,75	29.202,22
Satu Mare	1.026.454,00	1.121.565,00	-95.111,00	201.364,00	27.685,00	212.550,00	-38.871,00	-133.982,00
Sibiu	2.685.153,00	2.341.928,00	343.225,00	524.808,00	316.544,00	146.341,00	61.923,00	405.148,00
Suceava	1.927.059,03	1.900.915,04	26.143,99	393.589,42	174.731,00	80.030,61	138.827,81	164.971,80
Sălaj	601.319,00	618.392,00	-17.073,00	119.013,00	67.041,00	48.632,00	3.340,00	-13.733,00
Teleorman	806.531,69	856.166,82	-49.635,13	155.083,95	8.526,00	95.781,39	50.776,56	1.141,43
Timiș	6.258.879,89	4.347.066,34	1.911.813,55	1.311.798,67	600.860,16	437.557,04	273.381,47	2.185.195,02
Tulcea	1.195.723,67	765.681,86	430.041,81	276.061,30	44.859,00	136.405,63	94.796,67	524.838,48
Vaslui	1.159.616,00	813.787,00	345.829,00	239.759,00	40.158,00	64.167,00	135.434,00	481.263,00
Vrancea	964.513,28	1.176.366,73	-211.853,45	207.103,40	52.310,00	142.071,69	12.721,71	-199.131,74
Vâlcea	1.319.448,00	1.499.212,00	-179.764,00	287.030,00	144.611,00	95.850,00	46.569,00	-133.195,00
TOTAL FILIALE	178.071.222,34	105.321.723,74	72.749.498,60	39.933.890,98	13.510.214,79	10.748.489,45	15.675.186,74	88.424.685,34

- lei -

Este momentul să înțelegem cu toții că pentru a putea face față provocărilor viitoare este important ca orice dezechilibre de solvabilitate pre-existente să fie rezolvate prin majorarea cotei de contribuție pentru a nu ajunge în situația fie de a plăti 75,54% din valoarea pensiilor fie de a plăti 75,54% dintre pensionari. Cele două concluzii sunt inacceptabile și de aceea este necesar și oportun să procedăm la majorarea cotei de contribuție.

În sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților cota de contribuție de 11% este cea mai mică comparativ cu alte sisteme iar pensiile plătite sunt de 4,56 ori mai mari pentru cote egale de contribuții față de sistemul public de pensii.

Asfel pentru cota minimă de 312 lei (actualizată la 2021) achitată lunar, un avocat, cu vechime completă în profesie primește 1418 lei iar în sistemul public pentru o contribuție minimă de 575 lei reprezentând 25% din salariul minim brut pe economie pensia cuvenită este 573 lei.

Contribuția individuală datorată de asigurații notari reprezintă 20% din venitul lunar asigurat, la care asiguratul a optat. Asigurații pot opta, prin declarația individuală de asigurare, pentru una din cele 5 tranșe de venit prevăzute de Statutul notarilor publici, respectiv la un venit minim asigurat de 1500 lei plătesc o contribuție de 300 lei iar pentru un venit maxim asigurat de 7500 lei plătesc 1500 lei lunar.

În sistemul nostru pentru un venit maxim asigurat de 14200 lei, aproape dublu, contribuția este 1562 lei lunar, iar pensia aferentă unei contribuții maxime este de 7100 lei brut.

Propunem două variante de creștere a cotei de contribuție la 14%:

Varianta 1: creșterea cotei de contribuție la 14% începând cu veniturile aferente anului 2022;

Varianta 2: creșterea anuală, cu câte un procent, începând cu anul 2022 până în anul 2024 când se va ajunge la o cotă de contribuție de 14%.

2. Indexarea în următorii 3 ani a valorii punctului de pensie cu rata inflației cu ajustarea adecvată a tuturor parametrilor fondului de pensii pentru menținerea echilibrului de solvabilitate. Pentru susținerea acestei propuneri argumentul cel mai important este că rata de finanțare a sistemului la nivel național de 79,03% a scăzut la 75,54% cu aproximativ 4.42% urmare a creșterii valorii punctului de pensie fără corelarea celorlalți parametri;
3. Continuarea măsurilor luate începând cu anul 2020 în sistem respectiv:
 - informatizarea și utilizarea programului de "Gestiune avocați" de către toate filialele precum și preluarea datelor istorice în programul informatic;
 - aplicarea Regulamentului de regularizare a contribuțiilor;
 - eșalonarea la plată a datoriilor restante atât pentru avocații suspendați pentru neplată cât și pentru avocații activi restanțieri;
4. Creșterea gradului de conformare în paralel cu îmbunătățirea activității de control. Pentru a realiza un control eficient la nivelul tuturor filialelor propunem ca la nivelul

filialelor mari să se formeze corpuri de inspectori verficatori care să asigure controlul regional în filialele în care nu sunt angajați inspectori;

5. Timpul petrecut după ieșirea la pensie a crescut considerabil astfel că în prezent reprezintă în medie peste 1/3 din viața adultă și această proporție crește odată cu creșterea speranței de viață. În acest context propunem formarea unui grup de lucru care să analizeze dacă pe viitor una dintre măsurile ce ar putea fi luate conform trendului european ar fi creșterea vârstei de pensionare;
6. Realizarea anuală la nivelul fiecărei filiale și la nivelul C.A.A. a unui audit financiar extern. Auditul financiar reprezintă examinarea efectuată de un profesionist contabil asupra situațiilor financiare în vederea exprimării opiniei profesionistului asupra situației financiare și performanței sistemului;

În sistemul public de pensii controlul veniturilor și cheltuielilor se realizează atât de auditul intern cât și de auditul public extern prin Curtea de Conturi a României care verifică modul de formare, de administrare și de întrebuițare a resurselor financiare.

Fondurile de pensii private au obligativitatea legală de a efectua auditarea activității cu un auditor public extern aflându-se și sub supravegherea Autorității de Supraveghere Financiară.

Ordinul 3103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial prevede la art. 340 și 341 faptul că situațiile financiare ale persoanelor juridice fără scop patrimonial se pot audita de către unul sau mai mulți auditori financiari sau firme de audit iar situațiile financiare anuale ale persoanelor juridice fără scop patrimonial se verifică, după caz, de cenzori.

În sistemul de pensii al notarilor publici controlul veniturilor și cheltuielilor se realizează de către o Comisie de cenzori care are în componență notari dar și experți financiari-contabili.

Având în vedere că verificarea situațiilor anuale trebuie să asigure ordonatorii de credite cu privire la realitatea și regularitatea datelor înscrise în ele și faptul că în comisiile de cenzori din sistemul C.A.A. avem numai specialiști cu pregătire juridică propunem ca din aceste comisii să facă parte și experți financiari autorizați cu pregătire economică membrii ai Corpului Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, CECCAR, și care să asigure ca și în alte sisteme un auditul financiar.

7. Stabilirea politicii și strategiei de investire a activelor, cu respectarea obligației de investire prudențială dar și a obligației de diversificare a investițiilor în alte instrumente ale pieții financiare cu risc mediu dar cu un profit mai mare.

Strategia politicii de investiții se va stabili pe o perioadă de 10 ani (termen de recomandare) și va fi aprobată de Consiliul U.N.B.R.;

Orice sistem de pensii bazat pe acumulare are ca obiectiv principal creșterea pe termen lung a capitalului investit, în scopul dobândirii de către participanți a unei pensii cât mai mari. Pentru atingerea acestui obiectiv se urmărește investirea într-o structură mixtă de

clase de active cu profile diferite de risc și performanță, precum și diversificarea prudențială atât între clasele de active, cât și în interiorul acestora.

În sistemul nostru investirea este prudențială dar nu este diversificată. Titlurile de stat fiind instrumente de datorie publică tranzacționabile sunt supuse volatilității piețelor financiare, valoarea lor putând crește sau scădea în funcție de raportul dintre cerere și ofertă, în funcție de masa monetară, generând profit sau pierdere.

Titlurile de stat au înregistrat în ultima perioadă o scădere a ratelor de randament scădere ce se va reflecta automat în veniturile sistemului. Ratele de randament sunt apropiate de rata inflației și uneori se situează chiar sub acesta dar titlurile de stat sunt garantate 100% de stat.

Doar 22 de filiale investesc în titluri de stat iar restul filialelor își păstrează veniturile în depozite bancare sau în cont curent. Depozitele bancare sunt instrumente de investire cu venit fix. Depozitele bancare au un grad redus de risc dar numai până la nivelul a 100.000 euro fiind garantate suplimentar de Fondul de garantare a depozitelor bancare. Dar rata medie a dobânzii pentru depozitele noi a fost în anul 2020 aproximativ 1,9% înregistrând cel mai scăzut nivel din ultimii 13 ani.

8. Unificarea la nivel central a fondului de pensii și administrarea acestuia de către Casa de Asigurări a Avocaților precum și gestionarea în continuare la nivelul filialelor a fondului pentru alte drepturi de asigurări sociale.

Sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților este un sistem unic și are un buget propriu ce cuprinde veniturile și cheltuielile sistemului. În cadrul bugetului sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale se constituie și se finanțează două fonduri specializate, distincte: fondul de pensii al avocaților și fondul pentru alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

Conform legii obligațiile de plată ale fondului de pensii sunt reprezentate exclusiv de plata categoriilor de pensii de limită de vârstă, retragere definitivă din profesie, anticipată, invaliditate și urmaș.

Obligațiile de plată ale fondului pentru alte drepturi de asigurări sociale sunt reprezentate de plata unor drepturi de asigurări sociale prevăzute de lege precum și de acoperirea cheltuielilor de funcționare ale C.A.A., filialelor sau sucursalelor.

În marea majoritate a țărilor din Europa care au sisteme proprii de pensii și asigurări ale avocaților (Franța, Spania, Italia ș.a.) fondul de pensii este unic și are un administrator unic. De asemenea fondul de pensii al notarilor din țara noastră este administrat de Casa de Pensii a Notarilor Publici la nivel național.

Fondul de pensii al avocaților are 41 de administratori și 41 de ordonatori de credite.

Fiecare ordonator de credite gestionează fondul de pensii distinct și adoptă o politică investițională diferită. Astfel la nivelul a 22 de filiale veniturile sunt investite în titluri de stat iar 19 filiale au constituite depozite bancare sau păstrează disponibilul în cont bancar. Pentru a fi performant, ușor de gestionat și de verificat un fond de pensii trebuie să fie gestionat centralizat. Fondul de pensii trebuie să fie un fond unic iar veniturile și cheltuielile să fie gestionate centralizat.

Avantajele unui fond de pensii unic gestionat centralizat:

- Fondurile mari performează investițional mai bine decât fondurile mici;
- Menținerea echilibrului fondului de pensii în mediul investițional actual;
- Sustenabilitatea întregului fond pe termen lung (nu doar a câtorva filiale) și asigurarea plății pensiilor pentru toți pensionarii;
- Posibilitatea gestionării veniturilor și cheltuielilor pe întregul fond de pensii și evitarea menținerii în conturi curente, cu randament mic sub inflație, a sumelor care ar trebui investite precum și evitarea scindării veniturilor sistemului în sume mici care nu permit negocierea ratelor de randament;
- Simplificarea mecanismelor de control și a celor de supraveghere a fondului de pensii;
- Gestionarea, pentru fiecare asigurat, la nivel de cod numeric personal, a contribuțiilor plătite în întreaga carieră și comunicarea pe baza evidenței informatizate la nivel central a punctajului realizat anual;
- Acordarea pensiilor, de la nivel central, printr-un sistem unic de plată fie la domiciliul pensionarilor, în baza unei convenții ce se poate încheia cu Poșta Română sau cu un alt distribuitor privat, fie în cont curent în funcție de opțiune;
- Scăderea cheltuielilor sistemului și degrevarea personalului de la nivelul filialelor;
- O mai bună organizare și informatizare a sistemului, o aplicare unitară a legislației și alinierea la sistemele private de pensii ale avocaților la nivel european.

Sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților este un sistem care a înregistrat performanțe și care a reușit să asigure până în prezent un venit de înlocuire generos față de alte sisteme.

Cu toate acestea trebuie să ne preocupăm din timp de îmbunătățirea sustenabilității sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, de buna gestionare a resurselor financiare ale sistemului, de atingerea unei rate de finanțare de 100%, de stabilirea unei strategii investiționale pe termen mediu și lung pentru creșterea gradului de încredere în sistem și pentru asigurarea solidarității dintre generații.

Președinte C.A. al C.A.A.,
Mihăiță Bubatu

Director executiv C.A.A.,
Ileana Ciutan